

THEMA: Agroforestry regio Nijmegen, bomen en struiken als verbinding tussen landbouw en natuurwaarde

Doel(en)	Beoogde resultaten (=voorgenomen prestaties)			Beoogde maatschappelijke effecten
<ul style="list-style-type: none"> • Agroforestry in praktijk brengen in de regio Nijmegen • Op 4 bedrijven maatregelen nemen vanaf 2020 • 2 toonzettende voorbeelden van agroforestry in de regio in 2023 • 2 concrete verdienmodellen 	1. Initiatiefase		SMART doelstelling	Trekker
	1	Bottom-up aanpak ontwikkelen met boeren	3-5 vroege volgers 15-17 deelnemende boeren	Doornik Natuurridders (Demeter bedrijf sinds 2010)
	2. Planfase en uitvoeringsfase		SMART doelstelling	Trekker
	1	Concrete maatregelen vanaf 2020	4 bedrijven met maatregelen	Doornik Natuurridders (DNA)
	2	Agroforestry bedrijven die de toon zetten voor een groeiend aantal volgers	2 voorbeelden	DNA + te kiezen 2 ^e bedrijf
	3	Innovatieve bijdragen aan verdienmodellen	2 voorstellen	DNA + te kiezen 2 ^e bedrijf
	Geschatte totale kosten: € 136.000			
	In onze 'bottom up' aanpak gaan planning en uitvoering gelijk op. Doelgerichtheid staat centraal.			
	3. Instrumenten			
	Onze succesformule is: <i>(Passie + Kennis + Netwerken) x Empathie = Ecologisch profijt + Economisch profijt = Planeet gekoesterd + Mens gekoesterd + Weelde verdeeld</i> . Elk element kan worden uitgewerkt door het stellen van basale vragen, bijvoorbeeld: hoe vertalen we passie naar actie, wat zijn succes- en faal factoren, welke kennis is nodig, welke weelde hebben we te bieden? In de praktijk is ook intuïtie onze gids. Vanuit deze benadering kiezen wij onze instrumenten. In ons denken en doen staat 'het grote geheel' steeds voorop en zoeken we naar flexibiliteit en synergie.			
4. Partners en samenwerking				
Naast de boeren zijn onze directe partners: Natuur en Milieu Gelderland (NMG), Van Hall Larenstein (VHL), de WUR, Park Lingezegen en de gemeenten Lingewaard en Nijmegen. Verder is er zal er incidenteel contact zijn met personen en organisaties uit de keten van de boer.				
<p>Samen met de andere betrokkenen zetten pioniers de toon voor <i>duurzaam</i> herstel van biodiversiteit, als resultaat van agroforestry, ofwel voedselproductie in combinatie met bomen en struiken. De hiermee te realiseren maatschappelijke effecten zijn in diverse vormen waarneembaar. Ze zijn concreet te maken in bijvoorbeeld:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Beschikbaarheid van gezonde producten dicht bij huis • Meer bomen en stuiken in het agrarisch landschap • Herstel van biodiversiteit • Gezond landschap • Korte ketens • Bewustzijn bij burgers en consumenten van het belang van een gezonde leefomgeving <p>Het realiseren van deze effecten vraagt tijd, omdat de hele keten waarin de boer zich bevindt mee moet in een ingewikkeld transitieproces. Wij gaan uit van een doorlooptijd van minimaal drie jaar.</p> <p>Met het oog op noodzakelijke verandering in het consumentengedrag pleiten wij voor voorzetting van het provinciale programma dat hier aan de orde is in de volgende bestuursperiode.</p>				

Paraaf Partner

Paraaf Partner

Toelichting	Middeleninzet	
<p>Algemeen Wij mikken op een gebiedspilot (zie pag. 27 Actieplan), omdat wij denken te voldoen aan het niveau 'Bewust, best natuurinclusief', niet alleen inhoudelijk, maar ook qua verdienmodel. Dit laatste inclusief een rekening aan de overheid voor een natuurlijke omgeving met bomen/struiken, op basis van schouw. Ons werkgebied is Lingewaard/Ooijpolder.</p> <p>Initiatieffase DNA (110 ha.) nam in december 2019 het initiatief, om vanuit 'de natuur is bepalend voor al ons doen en laten', boeren te vragen samen aan een ambitieuze vorm van agroforestry te gaan werken. Dit volgt uit een Demeter-aanpak, die een extra impuls kreeg, toen DNA in 2019 mede-winnaar werd van de Ekoland Innovatieprijs biologische landbouw.</p> <p>Planfase en Uitvoeringsfase In het beoogde open leerproces zijn planning en uitvoering voortdurend één harmonisch geheel, net zoals het denken in korte- én lange-termijndoelen dat is. De concrete resultaten kunnen worden uitgedrukt in vorm van geplante bomen en struiken in combinatie met hun functie ten behoeve van de voedselproductie, waarbij ook indirecte relaties aan de orde kunnen zijn: bijv. een mooi natuurlijk landschap voor gezonde producten én om van te genieten, én om inkomen aan te ontlene én als promotiemiddel. Innovatieve bijdragen aan een verdienmodel kunnen zijn: tips voor een goed onderbouwde rekening voor herstel van biodiversiteit, of een handreiking voor een kwalitatief hoogwaardige schouw die van een dergelijke rekening de doorslaggevende basis kan vormen. Daarnaast willen we in dit proces suggesties ophalen voor het verbeteren van de randvoorwaarden voor de landbouwtransitie, nodig, wil de boer zijn ambities waar kunnen maken. Suggesties kunnen geadresseerd zijn aan wetenschappers, specifieke bedrijven en instellingen. Enkele voorbeelden: vertrouwen geven, flexibiliteit, eenvoud en duidelijkheid in regelgeving. Wij willen nu al onderstrepen dat wij eind 2023 zoveel mogelijk verzekerd willen hebben dat de door ons beoogde transitie daarna door kan gaan.</p> <p>Inbreng partners Afstemming over agroforestry Gelderland-breed met NMG. Samen met alle partners bepalen wie welke inbreng levert. VHL en de WUR brengen vooral kennis in, Park Lingezegen en de gemeenten vooral ondersteuning bij de uitvoering. Dit alles gebeurt op basis van overleg over verwachtingen, ambities en doelen. Een eerste daarop gerichte inventarisatie is gereed. Aan de hand daarvan zal tegen de zomer 2020 een nulmeting worden uitgevoerd. Per partner kunnen daarna kritische prestatie-indicatoren worden benoemd.</p> <p>Afstemming met andere initiatieven Dit betreft: een VHL-studie naar mogelijke aanleg van 1.000 ha. agroforestry, een voedselbos-project annex de opzet van een studierichting bij de WUR, een aanplantproject van jaarlijks 100.000 struiken/bomen van Stichting Heg&landschap en de fiches Agroforestry en voedselbossen, het Agroforestry Netwerk Gelderland en het POP3-project Ooijpolder.</p>	Provincie Gelderland	Stichting Heg&landschap
	€ 75.000	€ 25.000
	Niet in rekening gebrachte projectleiding/ondersteuning DNA € 36.000	
	<p>Een eerste begroting is bijgevoegd. De steun van Heg&Landschap is zeker. Bedrijfssponsoring is zeker in de vorm om niet eigen uren DNA voor projectleiding/ondersteuning. Het geheel van de beschikbare middelen is bestemd voor deelnemende boerenbedrijven en daarnaast voor een aantal bijeenkomsten met partners, het inhuren van kennis, bodemonderzoek, het verrichten van monitoring en voor het bouwen van een interactieve website om kennis te delen. Dit laatste in samenwerking met het Programmteam. Daarnaast worden enkele nader te bepalen onderzoeken voorzien.</p> <p>Meetbaar doel</p> <p>De totale oppervlakte van de bedrijven die in Lingewaard en de Ooijpolder aantoonbaar actief zijn om "bewust best natuurinclusief" waar te maken is 700 ha.</p> <p>De realisatie van dit doel wordt onderbouwd met aansprekende voorbeelden van verlaging van input, verkorting van de keten, afzet op lokale markten en bewustmaking van burgers/consumenten. Bovendien zullen op diverse bedrijven interessante/ zeer zeldzame indicatorsoorten te zien of te horen zijn.</p>	

Paraaf Partner

Paraaf Partner